

จรรยาบรรณสำหรับนักวิจัย

ภราดาประทีป ม. โกมลมาศ

เมื่อต้นปีที่แล้วนิตยสารไทม์ฉบับวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 1983 ลงข่าวพาดหัวว่า “เกิดการทุจริตในห้องปฏิบัติการสวารด์” เพราะนักวิจัยหัวใสใช้ข้อมูลเท็จเพื่อหลอกเอาเงินสนับสนุนการวิจัยของรัฐ

เรื่องมีอยู่ว่า จอห์น คาร์ซี หนุมวัย 31 ปี ผู้ได้รับสมญานามว่าเป็นคน “brilliant and creative” ได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ในคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฮาวาร์ดในปี 1979 ภายในเวลาไม่ถึงปีเขาสามารถเสนอผลงานวิจัยถึง 5 เรื่อง และแต่ละเรื่องถูกตีพิมพ์ในวารสารชั้นนำทางการศึกษาของประเทศเมื่อปีที่แล้ว ในขณะที่ทางมหาวิทยาลัยฮาวาร์ดกำลังดำเนินเรื่อง เพื่อแต่งตั้งอาจารย์ผู้หนึ่งดำรงตำแหน่งประจำถาวรของมหาวิทยาลัย สถาบันสาธารณสุขศาสตร์แห่งชาติได้เปิดเผยการทุจริตของเขาและประกาศลงโทษตัดสิทธิ์ที่จะได้รับทุนวิจัยถึง 10 ปี และให้คืนทุนวิจัยมูลค่า 122,371 เหรียญสหรัฐ เมื่อทราบเช่นนั้นทาง

มหาวิทยาลัยจึงดำเนินเรื่องสอบสวนพฤติกรรมอันมิชอบดังกล่าว และพบว่าข้อกล่าวหาของสถาบันสาธารณสุขศาสตร์แห่งชาตินั้นเป็นความจริง

สิ่งที่ จอห์น คาร์ซี ทำผิดก็คือ เขาไม่ได้ทำการวิจัยจริง ๆ เขาเพียงแต่อุปโลกน์คิดตัวเลขขึ้นเป็นข้อมูล เพื่อสนับสนุนทฤษฎีหรือสมมติฐานของเขาเท่านั้น คณะแพทยกรรมการสอบสวนของมหาวิทยาลัยยังพบอีกว่าสัตว์ต่างๆ ที่อาจารย์ผู้หนึ่งส่งมาทดลองถูกฝังไว้เรียบร้อยแล้วโดยไม่ปรากฏร่องรอยว่าสัตว์เหล่านั้นถูกทดลองตามหลักวิชาแต่ประการใด สถาบันการศึกษาถือว่าผลงานเช่นนั้นเป็นการหลอกลวงปัญญาชนและประชาชนโดยทั่วไป

นิตยสารใหม่ฉบับเดียวกันนี้ยังมีรายงานอีกว่าในระยะ 2-3 ปี มานี้ มีกรณีข้อจาวทำนองเดียวกันเกิดขึ้นในท้องปฏิบัติกาทางวิทยาศาสตร์หลายแห่ง เช่น เอล คอร์แนล และมหาวิทยาลัยบอสตัน เมื่อพูดถึงเรื่องนี้ บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สแตนฟอร์ด เทลลี ซึ่งตีพิมพ์โดยสโมสรนักศึกษา กล่าวว่า “อาจารย์ท่านใดไม่มีผลงานตีพิมพ์ออกมา ก็ตายลูกเดียว” ดร. อัลเบิร์ต ฮาสทอร์ฟ ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด กล่าวว่า “สมัยนี้การวิจัยทางวิทยาศาสตร์นั้นแพงมาก เราต้องการทุนมหาศาล มิฉะนั้นเราก็ล้มกิจการ” นี้ อาจจะเป็นแรงกดดันอย่างหนึ่งที่ได้ที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งพยายามหาเงินสนับสนุนของรัฐมาให้อาจารย์ของตนทำวิจัยเพื่อหาชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยเอง แต่จรรยาบรรณของนักการศึกษา ก็คือ “สัจจะความจริง” ครูบาอาจารย์ต้องไม่หลอกลวงใครในเชิงวิชาการ

ในสหรัฐอเมริกา นั้น อาจารย์มากมายมุ่งแต่ทำการวิจัยและเขียนหนังสือ ไม่ค่อยมีเวลาสอนกัน ทั้งนี้ทั้งนี้ก็มาจากแรงกดดันของระบบมหาวิทยาลัยชั้นนำของสหรัฐ ฯ ที่ถือเป็นหลักปฏิบัติว่า ถ้าอาจารย์ท่านใดไม่มีผลงานวิจัยภายในเวลาอันควร อาจารย์ท่านนั้นขาดประสิทธิภาพ ไม่เหมาะสมที่จะเป็นอาจารย์

ต่อไป อาจารย์ของข้าพเจ้าคนหนึ่งก็ได้รับเคราะห์กรรมเช่นว่าจากระบบนี้เหมือนกัน

ในประเทศของเรา ก็เช่นกัน อาจารย์ที่สอนแต่หนังสือ ไม่มีผลงานค้นคว้าค้นเขียน ก็มักจะไม่ได้ตำแหน่ง ผศ. รศ. หรือ ศ. บางท่านกล่าวว่า อาจารย์ประเภทนั้น “สอนจนเขื่อ” หรือบางคนแม้แต่บริหารอยู่นาน ๆ เขาได้เป็นศาสตราจารย์ไปหมด ส่วนตัวเองยังไม่ได้อะไรเลย แม้แต่ปริญญาเอก ผู้บริหารแบบนี้ก็มี

เรื่องการทุจริตทางวิชาการยังรวมไปถึงการกระทำที่เราเรียกว่า “Plagiarism” หรือการนำเอาผลงานคนอื่นมาอ้างเป็นของตน เรื่องนี้ดูเหมือนจะมีกันค่อนข้างมากในประเทศไทยเรา หนังสือในท้องตลาดบางเล่มเป็นผลงานเรียบเรียงและถอดความมาจากภาษาต่างประเทศ แต่ผู้ที่เรียบเรียงหรือถอดความมา กลับไปใช้ชื่อของตนว่าเป็นผู้แต่งโดยไม่ให้เกียรติแก่ผู้แต่งที่แท้จริงเลย และบุคคลที่ทำเช่นนั้นบางคนเป็นคนที่มิชื่อเสียงของประเทศไทยเสียด้วย ผู้ที่อ้างตัวเป็นผู้แต่งเช่นนั้น คงเข้าใจว่าคนไทยเราอ่านหนังสือภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นไม่เป็นกระมัง ผิดออ ๆ อาจจะพบตัวว่าบางคนได้กลายเป็นศาสตราจารย์ไปแล้ว เพราะอ้างว่าตนแต่งตำราขึ้นมาซึ่งแท้จริงนั้นแปลมาจากภาษาต่างประเทศก็ยังมี พฤติกรรมดังกล่าว

มานึกเหมือนจะมีอยู่ทั่วไปในสังคมคณาจารย์ ไม่ว่าจะ เป็นภายในหรือภายนอกประเทศ

เมื่อเร็วๆ นี้ ข้าพเจ้าบังเอิญได้มีโอกาสพูดคุยกับ ดร. พรชัย ศรีประไพ นักวิจัยจาก Saarlands University ประเทศเยอรมันตะวันตก ด้วยเรื่องของวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้าพเจ้าได้เล่าให้ฟังว่า ได้อ่านพบเรื่องที่ข้าพเจ้าสนใจในนิตยสาร “Discover” ประจำ เมษายน 1983 เป็นเรื่องของปรมาจารย์มาร์กักร์เรต มีค ผู้ได้สมญานามว่าเป็นผู้นำทางวิชามนุษยวิทยาของโลก และเป็นผู้บุกเบิกในเรื่องของการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้าพเจ้าตกใจที่ได้อ่านพบว่า ทฤษฎีอันสวยหรูของปรมาจารย์ดังกล่าวนั้นได้ถูกหักล้างลงอย่างไม่มีอะไรเหลือ โดยศาสตราจารย์ดิเร็ก ฟรีแมน จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติของออสเตรเลียเหตุที่ทำให้ข้าพเจ้าตื่นเต้นกับเรื่องนี้ก็เพราะว่า เมื่อสมัยเป็นนักศึกษาอยู่ โพรเฟสเซอร์ของข้าพเจ้ามักจะยกย่องมาร์กักร์เรต มีค อยู่เสมอ และบัดนี้ผู้ที่เคยถูกขนานนามว่าเป็นอัจฉริยะนั้นถูกคว่ำบาตรเสียแล้ว ข้าพเจ้าออกปากชมว่า ศ. ฟรีแมน ยอดจริง ๆ เมื่อ ดร. พรชัย เพื่อนข้าพเจ้าได้ฟังเช่นนั้นก็คิดว่าศาสตราจารย์ ดิเร็ก ฟรีแมน อาจจะถูกต้อนในเรื่องการหักล้างทฤษฎีของมาร์กักร์เรต มีค แต่ข้อกล่าวอ้างของ

เขานั้นชวนสงสัยในแง่ที่ว่า เป็นผลงานวิจัยของเขาเองหรือไม่ เพราะบัดนี้ได้ปรากฏแน่ชัดว่า ศ. ดิเร็ก ฟรีแมน ได้ใช้ข้อมูลที่แปลมาจากภาษาเยอรมันคำต่อคำในหลายที่หลายแห่งในวิทยานิพนธ์ของเขาที่ใช้หักล้างทฤษฎีคนอื่นโดยไม่ให้เกียรติแก่เจ้าของต้นความคิดเสีย ทั้งนี้ภรรยาชาวอเมริกันของ ดร. พรชัย ได้กล่าวขึ้นว่า เธอเองเป็นคนหนึ่งที่อ่านพบด้วยตัวเอง และพบว่าศาสตราจารย์ ฟรีแมน ลอกคนอื่นมา เพราะฉะนั้นเวลานี้ความเชื่อในตัวดิเร็ก ฟรีแมน กำลังถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากมายที่ Saarlands University ในเรื่องของจรรยาบรรณพฤติกรรมของเขา ถือเป็น “*Plagiarism*”

“*Plagiarism*” หรือการนำเอาผลงานของคนอื่นมาเป็นของตน มิใช่เกิดขึ้นในหมู่นักคณาจารย์ด้วยกันเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นก่อนข้างบ่อยในระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเสียด้วย ลูกศิษย์ของข้าพเจ้าคนหนึ่งซึ่งกำลังทำปริญญาเอกทางแบคทีเรียโอลิย ณ มหาวิทยาลัยแห่งแคลิฟอร์เนีย (Davis) เล่าให้ข้าพเจ้าฟังด้วยความเจ็บใจว่า เมื่อครั้งเป็นนักศึกษาปริญญาโทอยู่ในประเทศไทย อาจารย์หัวหน้าภาควิชาได้ขอให้เขาเขียนบทความทางค้นแบคทีเรีย เพื่อนำไปเสนอ ณ ที่ประชุมนักวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ สิ่งที่เขาค้น

ไม่หายก็คือว่า อาจารย์ท่านนั้น ได้ตีพิมพ์บทความที่เขาค้นคว้าขึ้นเองโดยไม่มีชื่อของเขา เป็นผู้ค้นคว้าร่วมอยู่เลยมีแต่ชื่อของอาจารย์แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น เขายังเสริมอีกว่าเขาไม่รังเกียจที่จะให้อาจารย์มีชื่อว่าเป็นผู้ทำวิจัย แต่เขาก็ต้องการมีชื่อ เป็นผู้ร่วมทำการวิจัยเป็นอย่างน้อย

นอกจากจะไม่ทำผิดต่อหลักจรรยาบรรณความจริงและไม่อ้างผลงานของคนอื่นมาเป็นของตนแล้ว คุณธรรมที่นักวิจัยควรมีก็คือเป็นหลักปฏิบัติของชีวิตก็คือ การไม่ใช้อุบายหลอกลวงเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นความลับ และการรู้จักรักษาความลับของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งความลับนี้ถ้าถูกเปิดเผยแล้วจะทำให้เกิดผลเสียหายไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งแก่บุคคลที่นักวิจัยได้ข้อมูลมา

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดและน่าจะเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับนักวิจัยทั้งหลายก็คือ เรื่องการวิจัยของ สตีเฟน เวสลี โมเซ นักศึกษาชั้นปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเรื่อง *การเกิดชนเมื่อปีที่แล้ว* และเป็นเรื่องดังมากในวงการ “มนุษยวิทยา” จนนิตยสารไทม์นำมาตีพิมพ์

นายสตีเฟนผู้นี้เป็นนักมนุษยวิทยาคนแรกของอเมริกาที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล

ปักกิ่งให้ทำการค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางด้วยเรื่องมนุษยวิทยาในคอมมูนประเทศจีน สิ่งที่ทำให้เขาคงเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ก็คือเขาตีพิมพ์บทความเรื่อง “การบังคับให้ทำแท้ง” ของรัฐบาลปักกิ่ง พร้อมด้วยภาพถ่ายของหญิงที่กำลังรับการทำแท้งและแพทย์กำลังปฏิบัติการ คลินิกประจำตำบลแห่งหนึ่งในประเทศจีน เมื่อเรื่องนี้ได้ถูกตีพิมพ์แพร่ไปในโลกเสรี รัฐบาลปักกิ่งได้สั่งจับนายสตีเฟน โมเซ และในที่สุดได้ถูกขับไล่ออกจากประเทศจีน

แต่เรื่องที่ข้าพเจ้าต้องการจะเน้นในที่นี้ไม่ใช่เรื่องนักมนุษยวิทยาผู้นี้ถูกรัฐบาลคอมมิวนิสต์ขับไล่ออกจากประเทศ เรื่องที่ข้าพเจ้าต้องการจะเน้นก็คือ เรื่องของการผิดต่อจรรยาบรรณ และเขาได้กระทำผิดในแง่ไหน? หนังสือพิมพ์รายบ็อกซ์ The Stanford Observer ฉบับเดือนเมษายน 2526 ซึ่งเป็นหนังสือรายบ็อกซ์ทางการของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดได้แถลงว่าสภาคณาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดโดยมติ 11-0 สั่งให้นักศึกษาผู้นี้พ้นจากสภาพเป็นนักศึกษาปริญญาเอก เพราะ “illegal and serious unethical conduct” ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลที่นักศึกษาผู้นี้ได้รับข้อมูลมา ตัวแทนสภาคณาจารย์ยังกล่าวเสริมว่า คณาจารย์ตัดสิน

โดยเด็ดขาดจากข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้แต่ไม่
อาจจะนำมาเผยแพร่ เพราะเกรงจะทำให้เกิด
อันตรายแก่บุคคลอีกมากมาย ภาคนาจารย์
ยืนยันว่าสภาฯ ไม่ได้ลงโทษนายสตีเฟน โมเซ
เพราะเขาตีพิมพ์บทความนั้นในหนังสือพิมพ์
ของไต้หวัน สภาฯ มีความเห็นว่านักศึกษาผู้
มีสิทธิ์ที่จะเลือกพิมพ์อะไรก็ได้ ถึงแม้ว่าจะเป็น
การกระทำที่ไม่ฉลาดก็ตาม ผู้แทนคณาจารย์
ยังกล่าวต่ออีกว่า นักศึกษาผู้ทราบถึงเหตุผล
ที่สภาฯ ลบชื่อเขาออกจากการเป็นนักศึกษา
สิ่งที่แปลกก็คือ เมื่อสื่อมวลชนสัมภาษณ์นัก
ศึกษาผู้ถึงเหตุผลที่ทางมหาวิทยาลัยสั่งลบชื่อ
ออก เขาได้ประกาศว่าสำนักพิมพ์ Macmillan
จะตีพิมพ์งานค้นคว้าชิ้นนี้ของเขา โดยใช้ชื่อว่า
“Broken Earth : The Rural Chinese” ซึ่ง
จะทำให้บุคคลในวงการมนุษยวิทยาหาชื่อมา
เป็นเจ้าของอย่างแน่แท้

ข้าพเจ้าไม่ทราบว่ มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในประเทศไทย หรือสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งมี
ทุนตั้งไว้มากมายมีมาตรการป้องกันมิให้เกิดการ
ทุจริตเชิงวิชาการหรือไม่ แต่เคยทราบว่กลุ่ม
นักวิทยาศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เคยออกโรงคัดค้านการประกาศกล่าวอ้างเรื่อง
การเปลี่ยนน้ำทะเลให้เป็นน้ำมันมาครั้งหนึ่ง
แล้ว เพราะเรื่องนั้นกำลังจะบานปลาย และเป็น

เรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ เนื่องจากมีการ
รับเงินบริจาคเพื่อการกระทำดังกล่าวอีกด้วย

ส่วนในต่างประเทศนั้น บางมหาวิทยาลัย
ได้มีมาตรการที่แน่ชัดในการจัดการกับปัญหา
ทุจริตเชิงวิชาการ เช่น มหาวิทยาลัยสแตน-
ฟอร์ด โพรเฟสเซอร์อันเบิร์ต ซาสเทอร์ฟ
ผู้บริหารระดับสูงของสแตนฟอร์ดกล่าวว่า ถึง
แม้เรื่องการทุจริตทางวิชาการเป็นเรื่องยากที่
จะให้คำจำกัดความที่ครอบคลุมได้ทั่วถึงก็ตาม
มหาวิทยาลัยก็มีมาตรการที่จะจัดการกับเรื่อง
เช่น

- การจงใจบิดเบือนข้อมูลในการทำ
วิจัย
- การแสดงผลลัพธ์ทางวิจัยบิดเบือน
ไปจากความเป็นจริง
- การอ้างผลงานวิจัยของคนอื่นเป็น
ผลงานของตน เป็นต้น

รองอธิการบดีของสแตนฟอร์ด ท่าน
หนึ่งกล่าวว่า ถ้ามีเรื่องทำนองเดียวกันนี้ (การ
ทุจริตที่ฮาวาร์ด) เกิดขึ้นที่สแตนฟอร์ด มหา-
วิทยาลัยก็พร้อมที่จะจัดการให้เป็นไปตามขั้น
ตอนของระเบียบวินัยที่มหาวิทยาลัยวางไว้ซึ่งมี
สาระสำคัญ ดังนี้

- คณะบดี และ ภาคนาจารย์ของคณะ
จะเป็นผู้ร่วมทำการสอบสวนให้แล้ว

เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด คือไม่เกิน 4 สัปดาห์

- การรักษาความลับในเรื่องการสอบสวนเป็นเรื่องสำคัญที่กฎหมายให้การรับรอง
- คณะบดีเป็นผู้นำผลสรุปของการสอบสวนเสนอรองอธิการบดี
- อธิการบดีเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดว่ากรณีใดบ้าง ที่สมควรให้ดำเนินเรื่องตามทั่วมทกฎหมาย

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาระดับสูงแต่ละสถาบันควรวางมาตรการอะไรบ้าง เพื่อไม่เปิดโอกาสให้อาจารย์ที่ใครๆ หลงเชื่อว่าเป็นปราชญ์นั้น หลอกลวงนักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้?

โดยเฉพาะผลงานวิจัยของอาจารย์ที่กำลังทำปริญญาเอกอยู่ ยิ่งเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการตรวจเช็คเป็นพิเศษ เราทราบกันดีอยู่แล้ว ผลงานวิจัยของนักศึกษาปริญญาเอกบางมหาวิทยาลัยในต่างประเทศนั้น เป็นผลงานที่ลอกกันมาก จ้างกันทำบ้าง และก็กลายเป็นผลงานวิจัยที่ทำให้นักศึกษาหัวใสเหล่านั้น ได้ปริญญาเอกมา โดยไม่มีความรู้ก็มีมาก

นักวิจัยก็คือปัญญาชนคนหนึ่ง ซึ่งโดยสิทธิและหน้าที่อันเนื่องมาจากปริญญาบัตรนั้น คือผู้ยืนยันอยู่กับสัจจะความจริง การแปลความหมายของผลลัพธ์วิจัย ย่อมแฝงไว้ซึ่งอคติของภูมิหลังซึ่งอาจผิดพลาดได้ แต่ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นจรรยาบรรณ ซึ่งนักวิจัยจะยอมพลั้งไม่ได้เป็นอันขาด